

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

BEWAARDE ERFGENAMEN

....die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof....
1 Petrus 1 : 5a

De erfenis van Gods kinderen wordt bewaard. Veilig is de schat van het eeuwige leven voor hen weggeborgen in de hemelen. Maar dát niet alleen: óók de erfgenamen worden bewaard. De apostel Petrus spreekt ervan in ditzelfde gedeelte: „die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof”.

De erfenis en de erfgenamen behoren bij elkaar. De erfgenamen hebben dat niet verdiend. Zelf hebben zij zich de rampzaligheid waard gemaakt. Maar in Christus behoort nu de erfenis van het eeuwige leven bij hen. Met Zijn hemelvaart heeft Hij de erfenis in bezit ontvangen. Hij is de grote Erfgenaam, Die rechtens de erfenis toekomt als de Borg, Die voor de Zijnen betaald heeft tot de laatste penning door Zijn eigen bloed. Maar dan heeft Hij die terwille van hen ontvangen. In Hem zijn zij mede gezet in de hemel. Zo behoren erfenis en erfgenamen in Christus Jezus bij elkaar.

Het geloofsoog van de erfgenamen wordt in hun vreemdelingschap getrokken naar de erfenis. En de erfenis geeft kracht temidden van hun moeite en strijd.

Daarom is het zo'n bijzondere zaak, dat én de erfenis én de erfgenamen bewaard worden.

Hoe nodig is het, dat juist ook de erfgenamen bewaard worden. Heel duidelijk komt dit uit in het woord dat hier voor bewaren gebruikt wordt. Gaat het over de erfenis, dan wordt een woord door de apostel gebruikt, dat betekent: weggeborgen. De schat is veilig bewaard. Maar gaat het over de erfgenamen dan betekent bewaren: bewaken, beschutten, zoals een stad b.v. bewaard wordt tegen de aanvallen van de vijanden. Hier komt dus openbaar, dat de erfgenamen leven in voortdurend gevaar omdat zij door allerlei vijanden worden aangevallen.

Van vijanden hebben de erfgenamen des hemels weet, zolang zij hier beneden zijn. De hel mobiliseert zijn krachten om hun het uitzicht te benemen. De vreemdelingen in de verstrooiing, aan wie Petrus schrijft, moeten een bijzondere vijandschap ondervinden. De wereld verdraagt hen niet, maar benauwt hen op allerlei manier. Het was geen slecht teken. Zij droegen daarin het kenmerk van de vreemdelingen hier op aarde. Een slecht teken is het juist als de wereld het zo goed kan hebben met die zeggen een erfgenaam te zijn. Dan mogen we ons wel ernstig onderzoeken wie we zijn. De vriend der zondige wereld wordt een vijand Gods genoemd in Gods Woord.

En dan: er zijn nog andere vijanden, die de erfgenamen bedreigen. In deze zelfde brief

wordt gesproken van de vleselijke begeerlijkheden, die krijg voeren tegen de ziel. De vijanden binnen eigen vesting zijn het meest gevaarlijk. De zonde, de wereld en het eigen vlees houden niet op om aan te vechten. Elk ogenblik zijn de erfgenamen des hemels in gevaar.

Wat wonder; zij worden in de kracht Gods bewaard. Een sterke muur was vroeger een bescherming rondom de stad. Nu is de kracht Gods een sterke muur rondom het hart en leven van Gods beminden. Geen vijand kan de erfgenamen de erfenis ontnemen. Geen wereld, zonde en vlees kunnen uiteindelijk de erfgenamen van de erfenis afhouden. De vijanden krijgen te doen met de kracht Gods. Dan kunnen zij Gods kinderen wel benauwen en in engten drijven, maar niet ten dode toe verderven. Dan bewaart de kracht Gods. De sterke mogendheid des Heeren legt zich rondom de erfgenamen des hemels. En daartegen kunnen alle vijanden het alleen maar verliezen.

En het welbehagen is het, dat zij bewaard worden in de kracht Gods tot het ontvangen van de eeuwige erfenis. Zij zijn geneigd naar hun oude bestaan het te verderven. Maar de Heere kan het niet hebben om Zijn ontferming over hen, dat zij omkomen. Zij zijn in Zijn beide handpalmen gegraveerd. En in de handen Gods zijn zij bewaard. Zijn Goddelijke kracht houdt de dodelijke pijlen tegen, die op hen worden afgeschoten.

Is het geen bijzonder voorrecht: altijd bewaard te worden tot de dag, dat de erfenis ten volle wordt uitgekeerd? Gij zult misschien wel zeggen: wat zijn dát gelukkige mensen, die nooit verloren kunnen gaan!

Zeker: Gods volk is een gelukkig volk. Maar in en door het wonder van genade. Daarom kan

VAN DE ADMINISTRATIE

Voor ditmaal willen wij beginnen allen hartelijk dank te zeggen, die het verschuldigde abonnementsgeld voor de 5de jaargang ons toezonden. Wij hopen, dat dit tempo van betalingen nog wat zal aanhouden totdat al onze abonnees hebben betaald, wat onze arbeid gemakkelijker maakt, en waar u zelf het voordeel van heeft. Daarbij willen wij tevens onze dank uitspreken voor de velen, die bij de betaling een extraatje deden, zodat wij sinds de laatste verantwoording (16-4-70) mochten ontvangen f 741,50. Spreekt hierin niet liefde en waardering voor ons blad? Van verschillende zijden werd ons verzocht mede te delen het aantal nieuwe abonnees, dat er steeds bijkomt, waaraan wij gaarne willen voldoen, hopende dat het ons allen moge aansporen tot het werven van abonnees voor ons blad, temeer daar de verzoeken steeds tot ons komen of het niet mogelijk is dat „Bewaar het Pand” wekelijks gaat verschijnen. Wij mochten met veel dank weer tien nieuwe abonnees noteren sinds de verschijning van no. 2 van de 5de jaargang. Wie geeft zich voor het werven van abonnees? Belangstellend zien wij weer uit. Tot D.V. de volgende maal. Ons gironummer is 704350 t.n.v. adm. Bewaar het Pand, v. Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn.

v.d.L.

dat geluk ook verkregen worden uit vrije genade door een arme zondaar. Maar daarom blijft het tóch voor de erfgenamen een strijd om in te gaan tot het einde toe.

Deze bewaring is enkel Gods werk. Niets komt in aanmerking van de zijde van Gods gunstgenoten. Zij zullen niet anders kunnen roemen dan in vrije gunst alleen. Evenwel houdt de Heere hen hier beneden klein. De bewaring der heiligen is geen oorzaak voor hen om er zonder strijd op te rusten. In de weg des geloofs wordt de kracht van deze bewaring gekend. Zij worden in de kracht Gods bewaard door het geloof!

Temidden van alle aanvechting, in de benauwdheid wordt het oog des geloofs op de Heere gericht, Die hen bewaart krachtens Zijn Goddelijke ontferming. Dat geloof doet op Hem hopen. Dat geloof doet vluchten in eigen krachteloosheid tot de Heere. Dat geloof doet schuilen in de Goddelijke bewaring in Christus Jezus.

Zo gaat het door de strijd heen op de dag aan van de uitkering der erfenis. Maar door die strijd heen wordt het geloof geoefend. Zo wordt het al groter wonder voor de erfgenamen, dat zij in het testament staan. Zo worden ze al kleiner in zichzelf en gaan steeds groter van God spreken. En onder hen zal geen twist over de erfenis zijn, omdat zij allen zich verwonderen zullen over het deel, dat zij alleen uit genade ontvangen.

D. Slagboom

De Christinnereis is voor jong en oud

33.

Met blijdschap mochten wij het vernemen, dat Vreesachtig vriendelijk en hartelijk door Uitlegger is ontvangen. Hij beminde hem en liet hem van alles het beste geven. En deze verkwikkingen had de arme man nodig om de vreesaanjagende stem van het ongeloof wat tot zwijgen te brengen. Het was net alsof hij zijn smader nu wat had te antwoorden. Het was voor hem zo onnoemelijk groot een plaats te hebben in het hart en huis van Gods kinderen. Daar hij veeltijds dacht vanuit zijn

verdorven bestaan, dacht hem dit niet mogelijk. Maar die plaats heeft hij dan ook niet van Adamswege, doch van Christuswege, en dat wist hij niet zo goed te onderscheiden. „Hierop reikte Vreesachtig zijn brief over, en toen mijn Meester, de Meester van Stoutmoedig, die gelezen had, zeide Hij, dat al zijn noden zouden vervuld worden. Langzamerhand begon hij nu moed te vatten en zich meer op zijn gemak te voelen. Want mijn Meester, moet gij weten, is zeer goedertieren

en zeer teder voor de vreesachtigen, daarom deed Hij alles wat nodig was om hem op te beuren. Hij toonde hem dan ook alles wat de plaats voor merkwaardigs bevatte, en toen de reis weer zou worden voortgezet, gaf mijn Meester hem, evenals vroeger aan de Pelgrim, alles mee wat tot versterking kon dienen, en nu vertrokken wij samen, want ik moest hem tot gids verstrekken en voor hem uitgaan.

Hij sprak echter niet veel, het enige wat ik vernam, waren zuchten, waarin hij zijn gemoed lucht gaf.

En begrijpelijk, want het was de aard van deze man zichzelf te verfoeien in al de zwakheden en tekortkomingen, die hem in het huis van Uitlegger kwamen aan te kleven. In al zijn doen en laten zag hij heel veel gebrek. Maar hij verliet onder dat alles het vermaarde huis van Uitlegger toch niet zonder gids. Hij wist het dus heel goed, dat hij met het genot der zaak geen vijand op de vlucht kon slaan en dat in onderscheiding van anderen, die daarmee wel op stap gingen, tot schade van hun innerlijk leven.

„Toen wij gekomen waren op de plaats waar de drie rovers zijn opgehangen, gaf hij zijn vrees te kennen, dat hun lot ook eenmaal het zijne zou wezen”. En begrijpelijk, want door te denken vanuit zijn verdorven bestaan, is er wel terdege reden vrees te hebben voor de uitleving van dat kwaad, daar wij allen van één lap gescheurd zijn.

„Doch hoe blijde was Vreesachtig toen hij het kruis zag en het geopende graf. Hier had hij wel willen blijven staan, en nog een geruime tijd daarna was hij verkwikt en blijmoedig. De gedachte, dat de gekruiste Christus was opgewekt en gesteld in de heerlijkheid des Vaders, was hem dierbaar. Ja, Hij is opgewekt om onze rechtvaardigmaking. Hij heeft de vergeving der zonden en het recht ten eeuwigen leven verworven. Hij heeft over dood en graf getriomfeerd om het door Hem verdiende heil toe te passen. In het geheiligde graf van Christus hoopt Vreesachtig eenmaal begraven te worden tot bevrijding van alle vreesachtigheid. Onze beste vriend zag het heel goed, dat de grond van zijn zaligheid was in Christus, in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven.

Bij de heuvel Moeilijkheid gekomen, was hij echter volstrekt niet uit het veld geslagen, en ook joegen de leeuwen hem geen schrik aan, want gij moet begrijpen, dat zijn onrust geen betrekking had op die soort van dingen. Neen, wat hij vreesde was, dat hij ten slotte toch zou worden buiten gesloten!”

Gedacht vanuit het standelijk leven draagt Gods kind de grote verantwoordelijkheid van het volharden tot het einde toe in het geloof. „Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden”, zegt de Heere Jezus ons. En wie zich met de staat der genade in de slordigheid van het standelijke leven op de been kan houden, is daarin verwerpelijk. Want dan kan het hart zich niet echt en recht verheugen in de hoop der heerlijkheid. Maar Vreesachtig heeft door Gods genade geen slordige levenswandel. Het wonder van in te mogen gaan, wordt hem bij de dag groter, want als hij ziet op zichzelf, dan kan het nooit.

„Ik bracht Vreesachtig nu in het paleis Liefelijkheid, ik geloof eer dan hij het wenste. Toen hij daar binnen was, bracht ik hem in kennis met de maagden in dat paleis, maar hij vond zich zeer ongeschikt om in hun gezelschap te verkeren. Hij verlangde meestal alleen te zijn, en toch luisterde hij gaarne naar een goed gesprek, en als hij daar naar kon horen, terwijl hij zelf voor het oog van anderen verborgen was, genoot hij daar het meest van. Hij hoorde ook gaarne spreken van dingen, die lang geleden geschied waren, en placht dan veel daarover na te denken. Zelfs verhaalde hij mij, dat hij gaarne veel zou weten van hetgeen op het huis betrekking had, maar dat hij niet veel durfde vragen”.

Zie, Vreesachtig had zichzelf altijd tegen in de dingen van Gods Koninkrijk, en dat verdroot hem. Hij kon het inwonend verderf maar niet te boven komen. „Toen wij uit het paleis Liefelijkheid de heuvel afgingen en in de vallei Verootmoediging kwamen, was Vreesachtig zo wel te moede als ik nog nimmer iemand zag. Het deerde hem niet hoe laag hij gesteld

werd, als hij maar veilig mocht aanlanden. Waarlijk, ik geloof, dat er een soort overeenstemming was tussen deze vallei en zijn karakter, want nergens op de gehele reis zag ik hem zo opgewekt als hier het geval was. Hier vlijde hij zich neder en kuste de bloemen van deze vallei”.

In de diepte der verootmoediging voor het aangezicht des Heeren worden de bloemen van Gods beloften hem steeds meer dierbaar. Hij bad of de Heere hem wilde zijn als de dauw om te bloeien als een lelie en zijn wortelen uit te mogen slaan als de Libanon. Het zou zeker zijn tot verheerlijking van de grote Koning.

„Iedere morgen was hij op bij het aanbreken van de dag om het dal in alle richtingen te doorkruisen. Toen wij echter gekomen waren aan de ingang van de vallei van de schaduwen des doods, dacht ik, dat ik mijn man zou verloren hebben; niet omdat hij aan teruggaan dacht, die gedachte verfoeide hij ten enenmale, maar hij scheen het van angst te zullen besterven. „O, de spoken zullen mij grijpen, de spoken zullen mij grijpen!” riep hij uit, en dat kon ik hem niet uit het hoofd praten. Hij maakte zulk een leven en schreeuwde hier zo hard, dat, als zij hem slechts gehoord hadden, zij moed genoeg zouden hebben gehad naar buiten te komen en op ons aan te vallen. Maar ik bemerkte, dat het in deze vallei, toen wij er doorgingen, zo kalm en rustig was, als ik nog nimmer had gezien. Ik houd het er voor, dat de machten der duisternis op een bijzondere wijze door mijn Meester in bedwang werden gehouden, zodat zij zich niet konden roeren noch bewegen gedurende de tijd, die Vreesachtig nodig had er door te gaan”.

Wanneer wij blikken in de Vallei van de schaduwen des doods, dan zien wij van alle kanten de boze geesten op ons afkomen om ons te

grijpen en was het mogelijk ten verderve te voeren. En zo was het bij de arme man een roepen uit de banden van de dood en de angsten van de hel tot de Heere, waarop hij verhooring ontving. Want Hij wendt Zich tot het gebed desgenen die gans ontbloot is.

„Het zou te lang ophouden indien ik u alle bijzonderheden wilde mededelen, doch een paar voorvallen moet ik u nog verhalen. Toen wij op de IJdelheidskermis kwamen, dacht ik, dat hij met een ieder de strijd zou hebben aangebonden, en ik vreesde, dat de lieden ons zouden vermoorden, zó krachtig getuigde hij tegen hun dwaasheden. Op de Betoverde Grond was hij volkomen wakker, terwijl gefundeerde pelgrims daar wel slaperig werden”. Vreesachtig zou ons dat alles nooit gezegd hebben, want de vrees, dat hij daar te hoog zou worden aangeslagen, weerhield hem daarvan. Gelukkig voor hem en ons, dat Stoutmoedig zijn gids was, anders zouden wij bitter weinig van hem geweten hebben.

Maar toen wij aan de rivier waren gekomen en hij bespeurde, dat geen brug naar de overzijde voerde, was de moeilijkheid weer onoverkomelijk, naar hem dacht. „Nu zal ik stellig jammerlijk verdrinken”, riep hij uit, „en nimmer zal de vreugde mij te beurt vallen dat gelaat te aanschouwen, waarvoor ik deze lange tocht heb ondernomen”.

Gedurig werd Vreesachtig, en dat van meet af, en tot het einde toe, door een boze twijfelgeest gekweld. Maar daarom was hij geen twijfelaar, daar werd onder de reizigers naar Sion niet getwijfeld aan de oprechtheid van zijn beginsel. Gelijk een schip op zee ballast nodig heeft om door winden en golven niet omgeslagen te worden, heeft een reiziger naar Sion dat ook nodig tot gebondenheid aan de troon der genade. Maar het is en blijft ballast. Nijkerk

R. Kok

Naar de Catechisatie

73.

HET GENADEVERBOND (vervolg)

„En een iegelijk wie veel gegeven is, van die zal veel geëist worden, en wie men veel vertrouwd heeft, van die zal men overvloediger eisen”. Dit lezen we in Lukas 12 : 48.

Ontroerend woord van Christus.

Ook ons is veel gegeven. De Heere gaf Zijn Woord en ook een zuivere betrouwbare vertaling van Zijn Woord in onze Statenvertaling, door godvruchtige mannen bewerkt en die met zeer veel licht van de Heilige Geest waren bedeed.

In de Bijbel zijn Gods heilrijke beloften openbaard en door het Evangelie der zaligheid, het Evangelie van vrije genade, komt de Heere tot ons met de welmenende nodiging, dat Hij geen lust heeft in de dood van de zondaar, maar in zijn behoud en bekering.

En wat wij nooit uit en van onszelf kunnen bewerken, gezien we „dood zijn in de zonden en misdaden” volgens Efeze 2, wil de Heere uit genade schenken.

Daarbij heeft de Heere naast Zijn Woord ons doen nalaten waardevolle geschriften, namelijk die van onze oudvaders, welke ons duidelijk op die welmenende nodiging tot het heil in Christus wijzen, ja, op die rijke bediening van Zijn verbond!

We willen daarbij allereerst luisteren naar de bekende Thomas Boston, die in zijn boek „Een beschouwing van het Verbond der Genade” enerzijds het verbond der verlossing (de onderhandeling van eeuwigheid tussen de drie Goddelijke Personen over de zaligheid der uitverkorenen) noemt het verbond der genade en toch anderzijds weer duidelijk laat uitkomen, dat het verbond der genade door Christus aan de zondaren van het menselijk geslacht wordt aangeboden.

Hoe zit dat?

We menen, dat Boston, sprekende van het verbond der genade, opgericht met Christus en in Hem met de uitverkorenen, het daarin heeft over de deelachtigmaking van het verbond en deszelfs beloften. En inderdaad betreft deze deelachtigmaking alleen de uitverkorenen, zoals dit ook uitendelijk zal blijken.

Wanneer Boston spreekt van een aanbieden van het verbond der genade heeft hij het over Christus als de „Bestuurder” van het verbond der genade. Hij bedoelt daarmee, dat aan Christus de bevoegdheid is geschonken door de Vader om als het Hoofd Zijner gemeente het verbond der genade te bedienen, krachtens Zijn regeerbeleid, dat de Vader Hem gegeven heeft. En tot die „besturing” van het verbond behoort ook die aanbieding van het verbond.

Aan wie biedt Christus nu het verbond aan? Dit schrijft Boston duidelijk in het genoemde werk van hem, blz. 223:

„Het voorwerp van de besturing des verbonds zijn de zondaren van het menselijk geslacht onbepaald; dat is te zeggen, Christus is door last van Zijn Vader gevolmachtigd het verbond der genade aan een iegelijk van het menselijk geslacht, de zondaren van het geslacht Adams, zonder uitzondering, aan te bieden. Hij is machtig gemaakt, hen, die op Zijn roepende stem tot Hem vluchten, in het verbond aan te nemen en al de weldaden er van tot hun eeuwige zaligheid, deelachtig te maken; ingevolge van de vastgestelde orde van het verbond. De verkiezing van bijzondere personen is een geheim, dat niet eer in de besturing van het verbond ontdekt staat te worden, volgens de vastgestelde orde ervan, dan op zulk een tijd als de zondaar het verbond heeft aangenomen, met persoonlijk daarin te komen. En de uitgestrektheid van het aanbod van het Evangelie is niet op de verkiezing gesticht, maar op het bevel Gods en de oneindige algenoegzaamheid van de gehoorzaamheid van Christus tot de dood”.

Verder op blz. 225:

„Zulks dat er niet één op aarde, waar het Evangelie gepredikt wordt, van dit aanbod des verbonds wordt uitgesloten”.

„Ten derde. Hij volvoert Zijn volmacht op een onbelemmerde wijze, bedienende het verbond aan ieder zondaar van het menselijk geslacht. Spr. 8 : 4: „Tot U, o mannen, roep Ik en Mijn stem is tot de mensenkinderen”.

Blz. 226:

„Het voorwerp van deze besturing zijn niet

deze of personen, onder deze of andere benaming; maar mensen, alle mensen, kinderen der mensen, onbepaald. Markus 16 : 15: „Gaaf henen in de gehele wereld, predikt het Evangelie alle creaturen”. De Joden noemden de mens het kreatureur, als zijnde bij uitnemendheid Gods kreatureur. Dus wordt door alle creaturen alle mensen gemeend. Daar zijn sommige mensen in de wereld, die ter oorzaak van hun monstrueuze goddeloosheid gelijk duivels zijn; daar zijn andere mensen, die ter oorzaak van hun woestheid maar weinig van de beesten schijnen te verschillen; maar onze Heere zegt hier duidelijk: ze zijn hoe ze zijn, als gij maar kunt weten dat het mensen zijn, doet bij hen geen vragen op dit stuk, wat soort mensen zij zijn; zijn het mensen, predikt hun het Evangelie, biedt hun het verbond aan; en als zij het aannemen, geeft hun daarbij de zegels: Mijn Vader heeft hen geschapen, Ik zal hen zaligmaken”.

Dan lezen we nog op blz. 228:

„Want het niet aangrijpen van het verbond door geloof in Christus is de grote zonde en het oordeel van allen, die het Evangelie hebben, Spr. 8 : 36, Joh. 3 : 19, Mark. 16 : 16.

Maar het kon de zonde van zodanige personen niet wezen, omdat het nooit iemands zonde is een ding niet te doen, waartoe hij van God geen volmacht heeft om het te doen. Veel min zijn de niet-verkorenen uitgezonderd; want op die voet zou niet alleen hun ongeloof geen van hun zonden wezen, maar de uitverkorenen zelf zouden nooit kunnen geloven, dan op zodanige tijd als hun verkiezing in de eerste plaats aan hen geopenbaard was, wat met de gestelde wijze der genade strijdig is; want genen kunnen in Christus geloven, tenzij zij eenmaal hun volmacht zien, voor zoveel die volmacht de grond des geloofs is”.

Met dit laatste bedoelt Boston, wanneer God een zondaar bekeert, dat deze dan niet eerst aan de weet moet komen, dat hij een verkorene is, maar dat eerst tot hem komt de „volmacht”, d.i. de aanbieding van het Evangelie en dat het Evangelie de grond is van het geloof.

Hoe ruim zijn onze vaders met de aanbieding van het Evangelie en van het verbond der genade en hoe stellen zij zuiver de verantwoordelijkheid van de mens, die onder het Evangelie en onder het verbond leeft.

Ach, werden onze oudvaders maar meer begrepen.

Het bekende spreekwoord luidt: Veel geprezen, maar weinig gelezen (..... en verstaan). Dit zou het slot zijn van de les over het genadeverbond. Maar ik zie, dat ons lesuur verstreken is. Dus hopen we in een volgende les nog enkele citaten uit Brakel e.a. te geven.

Urk

v.L.

Boekbespreking

De eenheid van de kerk.

Ds. N. de Jong vertelt in ons Gemeenteblad, 11e jaargang nr. 6, dat hij de bevestiging en de intrede bijgewoond heeft van kand. H. van der Post in de Hervormde Kerk te Bergambacht. Ds. Van der Post is in Driebergen als kind opgegroeid en ds. De Jong heeft in oktober 1967 zijn huwelijk kerkelijk bevestigd. Hij schrijft naar aanleiding van die bevestiging en intrede het volgende:

„We hebben 's middags en 's avonds goede uren gehad in een stampvolle kerk. We waren daar samen uit verschillende kerken: Hervormd, Chr. Geref., Geref. Gemeente, en dan wordt het pijnlijke van de verdeeldheid gevoeld, maar dit neemt toch de eenheid van de „heilige, algemene, christelijke kerk” niet weg. De eenheid van die kerk, die de Zoon van God uit het ganse menselijke geslacht Zich tot een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van het begin der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt.

Dit is een andere eenheid dan die in onze dagen zo luide gepredikt wordt. Men predikt een wereldlijke eenheid, een eenheid van roomsen en protestanten en allerlei godsdiensten en men is samen Gods volk onderweg. Maar de éénheid in Christus kan alleen maar zijn een éénheid in de waarheid, een éénheid in „enigheid des waren geloofs”, zoals we belijden in zondag 21 van de Catechismus. Maar waar men nu almeer ontzinkt aan de gereformeerde belijdenis en die maar het liefst geheel wil loslaten en het gezag van de Heilige Schrift al meer dubieus wordt gesteld, wordt door de oekumene van onze tijd het geloof ondermijnd, werkt men het horizontalisme in de hand, is geen wedergeboorte en bekering meer nodig en breekt men de kerk af. Er is echter één sterke troost: God houdt *Zijn kerk* in stand en dat is de vergadering van ware christengelovigen, die hun heil en zaligheid alleen verwachten van de Heere Jezus Christus, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.

Die eenheid wensen wij. Om die éénheid bidden wij. Een met

allen, die belijden de volstrekte soevereiniteit Gods, die geloven dat de genade partikulier is, die erkennen het absoluut gezag van heel de Heilige Schrift, belijden wat onze vaders klaar en helder hebben uitgesproken in de drie formulieren van enigheid, die we onverkort aanvaarden, en die, wat de persoonlijke zaligheid betreft, de toevlucht hebben genomen om de voorgestelde hoop vast te houden en hun ankergrond zoeken in Gods beloften en eed, die vastliggen in de opstanding van Jezus Christus uit de doden en Die als de Voorloper is ingegaan in de hemel der verheerlijking.

Zoeken we die éénheid te kennen. Een eenheid zoals die ook werd gevonden bij de discipelen in de opperzaal te Jeruzalem, waar ze eendrachtig bijeen waren: in eenheid des waren geloofs, in eenheid des vurigen gebeds, in eenheid ener godzalige praktijk, eendrachtig volhardend in het smeken en in het uitzien naar de vervulling van die éne belofte, de vervulling met de Heilige Geest, die op de Pinksterdag heerlijk werd vervuld. Dan zal ervaren worden de gemeenschap der heiligen. En die gemeenschap is een gemeenschap in Christus door de Heilige Geest, een gemeenschap in Zijn eeuwig, onvergankelijk Woord. En dat volk zal één worden. Die zal de Koning der kerk bijeen vergaderen, al vrezen we dat het zal gaan dwars door de oordelen heen.

Zijt ge nu van die éne, heilige, algemene Christelijke kerk een levend lid? Zoekt dit door de genade des geloofs, gewerkt door Gods Geest in het hart, te kennen. Dan zult ge daar eeuwig lid van blijven”. Tot zover ds. De Jong. We geven dit met instemming aan de lezers van dit blad door.

Het hol op de hei door G. van Essen. Uitgave van N.V. Uitgeverij „De Banier”, Vianen.

Dit boek bevat een verhaal uit de oorlogsjaren 1940-1945. Het verhaal gaat in hoofdzaak over een jongen, die in deze oorlogstijd allerlei meemaakt. Zo lezen we van zijn verblijf bij een boer in Gelderland, waar een oudere broer ondergedoken is, en waar hij een nacht doorbrengt in een hol op de hei. We lezen van gevaren, van bombardementen en beschietingen, van dulle dinsdag, van honger en hongertochten en nog veel meer en tenslotte van de bevrijding.

Het is goed, dat de jeugd weet wat er toen geleden is en hoe wonderlijk de Heere toen uitkomst gegeven heeft. Dat mag niet vergeten worden door één onzer. Waar is Nederland gebleven met de vrijheid, die de Heere ons gegeven heeft?

Een paar opmerkingen willen we maken. We krijgen de indruk, dat de schrijver niet bekend is met het station in Amsterdam noch met de situatie in en rond Apeldoorn. We vinden het vreemd, dat de held van het verhaal uit de stad groente meeneemt naar de boerderij. De mensen uit de stad gingen juist naar het platteland ook om nog wat groente te bemachtigen. Op blz. 170 lezen we: „Het is een paar weken later....” Dus een paar weken na de bevrijding. Dan pas komt de ondergedoken broer thuis. Op blz. 177/178 wordt verteld van de kerkdienst, die op de eerste zondag na de bevrijding gehouden wordt. De later teruggekomen broer is dan al thuis. Dat klopt niet. We zouden graag wat meer diepgang willen zien in geestelijk opzicht.

We hebben dus wel opmerkingen, maar menen toch dit prettig geschreven boek te kunnen aanbevelen. Onze jeugd zal met gespannen aandacht lezen.

Het boek kost in geplastificeerde band f 6,75.

B.

KERKNIEUWS

ALPHEN AAN DEN RIJN

Het was woensdag 22 april j.l. een goede dag voor de kerk van Alphen. 's Middags bevestigde Ds. H. C. van der Ent van Katwijk aan Zee zijn vriend en ambtsbroeder Ds. P. Sneepe als herder en leraar van Alphen. Hij hield een ernstige predikatie over 2 Timotheus 4 : 2a: Predik het woord, las het formulier voor de bevestiging, stelde de vragen en toen klonk plechtig het jawoord van Ds. Sneepe.

Deze verbond zich 's avonds aan zijn nieuwe gemeente. Hij preekte over Kolossenzen 1 : 28: De getrouwe prediking: 1. de inhoud; 2. de eisen; 3. het doel van die prediking. Ouderling Van der Lee sprak namens kerkeraad en gemeente een hartelijk woord van welkom. Hij liet staande zingen Ps. 119 : 9, even gewijzigd, en richtte namens de kerkeraad nog een woord van dank tot Ds. Van der Ent, die in de vakante tijd veel arbeid in de gemeente had verricht. Daarna hield de bevestigster een toespraak, mede namens de konsulent, die tot zijn spijt verhinderd was, en de classis 's-Gravenhage. Volgens sprak een ouderling van Zaamslag, de gemeente, waar Ds. Sneepe 4 1/2 jaar gearbeid heeft en die hem node liet heengaan. Daarna sprak Ds. M. S. Roos van Elburg, als ouderling van Alphen, de burgemeester namens de burgerlijke gemeente en tenslotte Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht-centrum namens de vrienden.

Er was voor beide diensten veel belangstelling, ook uit tal van andere plaatsen. Met stof tot dank aan de Heere voor Zijn weldadigheden konden allen het kerkgebouw verlaten en ieder weer zijns weegs gaan.

De Heere moge de arbeid van Ds. Sneepe in Alphen zegenen en ook Zaamslag verblijden door Zijn daden.

B.

Gemeenschap met de werken der duisternis

De ganse natuur des mensen, vóór de wedergeboorte, is enkel duisternis; daar is niets dan gruwelijke blindheid waar de klaarheid Gods niet schijnt (Calvijn). Door het ontdekkend licht des Geestes wordt een zondaar, die eertijds enkel duisternis was, licht in de Heere en wandelt hij voortaan als een kind des lichts. Hij beproeft wat Gode aangenaam is, Ef. 5 : 8-11.

In het begin van de Efezebrief wekt Paulus de kinderen des lichts op navolgers Gods te zijn, en vermaant hij hen verder: geen gemeenschap te hebben met de werken der duisternis. Zij worden vermaand deze veeleer te bestraffen. Het heeft er veel van weg dat deze brief voor vele christenen niet meer geldt, alsof hij niet in de Bijbel staat.

De kerk, we bedoelen bepaaldelijk het Convent van Kerken (CVK), negeert dit gedeelte uit Gods Woord volkomen en is zelfs zo diep gezonken dat zij het gewaagd heeft de vrucht en de kracht des doods van de Heere Jezus Christus — die nooit genoeg in woorden uitgedrukt kunnen worden — zichtbaar voor de ogen van miljoenen kijkers te bespotten en te verachten.

Om deze dingen, zegt de apostel, zal de rechtvaardige toorn Gods komen over de ongehoorzame kinderen, vs. 6. Zij hun medegenoten niet, waarschuwt hij uitdrukkelijk. Helaas, het CVK is medegenoot geworden van deze werkers der duisternis en met hen velen, ook predikanten! Het CVK heeft Jezus doen uitbeelden als „een mislukte idealist” door een toneelschrijver „die het stuk voor eigen politieke ideeën geannexeerd heeft”. Zo schrijven althans degenen, die de film zelf gezien hebben. De Volkskrant spreekt van „een haveloze prediker”. De schrijver van het scenario zegt van zichzelf: ik ben razend van twijfel. In zijn film geeft hij een leugenachtige voorstelling van Jezus, n.l. dat Hij getwijfeld zou hebben aan Zijn eigen Messiaschap. Zo heeft het CVK eraan medegewerkt, dat Jezus opnieuw bespot werd in vele duizenden huiskamers. Zoals het bij de kruisiging klonk: Hij kan Zichzelf niet verlossen, zo liet de t.v. zien: Hij is mislukt, en werd Jezus „gekonfronteerd met Zijn hachelijke messiaanse roeping”. Gruwelijker verachting en bespottung van de Zoon des Mensen is niet denkbaar. In Efeze 5 : 2, om slechts bij dit hoofdstuk te blijven, lezen we: dat Christus Zichzelf tot een offerande en slachtoffer heeft overgegeven, Gode tot een welriekende reuk. Geen groter zonde is denkbaar dan te zondigen tegen deze rijke Evangeliewereld.

Ondanks de ernstig gemeente (en verplichte) bezwaren, die aan duidelijkheid niets te wensen hebben overgelaten, heeft het CVK deze anti-christelijke film uitgezonden. En helaas hebben vele predikanten de bezwaren en ernstige protesten tegen dit godslasterlijke stuk ontkracht door ook zelf gemeenschap te beoefenen met deze werken der duisternis. Gezien de commentaren in de dagbladen hebben heel wat theologen dit gruwelstuk aanschouwd. De minister van CRM kan weer gerust zijn, het blijkt nogal meegevallen te zijn met de protesten, er zaten n.l. nogal wat goede kanten aan deze film, zo heeft zich een aantal theologen-kijkers zich uitgelaten. Bovendien is het zo beschamend voor de kerk, dat een aantal dominees en professoren, die toch heel goed wisten, dat een godslasterlijke film vertoond zou worden, niet gearzeld hebben deze gruwelen te aanschouwen. Ieder christen weet toch dat alleen al wanneer een toneelspeler zich vereenzelvigd met de Zoon van God, dit een ontferming is van de Heilige. Ds. A. Vroegindewey noemde het een lasterlijk en duivels spel. Ook zijn vermaning heeft niet geholpen. Een scherpe veroordeling en bestraffing, waartoe de apostel de kinderen des lichts vermaant, is achterwege gebleven. Van kinderen des lichts verwacht men toch geen gemeenschap met de werken der duisternis. Een ieder, die naar dit stuk gekeken heeft, onderzoekte zichzelf en leze de Efezebrief. De werken der duisternis zijn zelfs schandelijk te zeggen, zouden ze ook niet schandelijk zijn om te aanschouwen?

Een ontstellend gebrek aan kennis, d.w.z. die kennis, die naar de godzaligheid is, toont het aanschouwen van dit soort gruwelijke godelasterende stukken aan. En wat dan de commentaren van de theologen-kijkers betreft, de film wordt in het algemeen veroordeeld en zijn de misverstanden er door vergroot, zo lezen we.

Indien Potter gelijk zou hebben zou er nooit een kerk geweest zijn, merkt o.a. een professor op. Echter hebben ook deze predikanten de misverstanden vergroot. Want we lezen in die beschouwingen over de film ook: „Knap gespeeld, schokkend en realistisch”. We dachten eerder dat de film niet realistisch, onwaar is. Een ander schrijft, dat Potter een beeld van Jezus heeft vertoond, dat dicht bij de waarheid is dan dat we zo vaak op plaatjes (welke?) zien. Ds. Lugtigheid zou hem liefst drie keer zien en weer een ander: „dat het positieve overheerst”.

Inderdaad, de positieve leugen overheerst. En sommigen vinden het goed dat dit gruwelijke stuk werd uitgezonden. Bij alle kritiek van deze t.v. kijkers dus ook veel misleiding en vergroting van de misverstanden. Een professor hoopt „dat het stuk geïnspireerd heeft, om zelf naar de Bijbel te grijpen”. Men redeneert tegenwoordig zo: dat God met een kromme stok een rechte slag kan maken. Is het echter geen grove zonde om de Heere een kromme stok voor te houden? En dan het gevolg wat het t.v. kijken betreft. Het toestel kan nu wel in ieder gezin geplaatst worden, want onze leidlieden kijken zelf ook. En dan lezen we vandaag in de Volkskrant: dat de KRO op Goede Vrijdag een ballet en muzikale show uitzendt over het leven van Jezus. Deze show bestaat uit moderne dansen, een experiment, want religieuze stukken doen het niet meer. De gevolgen worden steeds erger. De Heere beware ons zinkend Nederland, dat steeds meer verzinkt in brute Godsmiskening. Hij mocht de kerk nog een halt willen toeroepen, opdat zij zich met haar blinde leidlieden mocht bekeren en verootmoedigen. Al deze gruwelen zal de Heere alle medewerkers der duisternis eenmaal vergelden. De schuld van land en volk, van kerkganger en voorganger mocht onze persoonlijke schuld worden, want van nature zijn wij niet beter.

Laten wij bedenken dat de Man van smarten eens zal wederkomen, niet alleen als waarachtig mens, zoals Hij slechts uitgebeeld is, doch ook als waarachtig God, als Rechter van hemel en aarde, Die eenmaal komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

A.B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

We hebben de vorige keer zoeken aan te tonen hoe er in belijdenisgeschriften gesproken wordt over de wedergeboorte. Dat is toch een zaak waar we allen het hoogste belang bij hebben.

Een wedergeborene kan niet verborgen blijven, zo schreven we in het laatste artikel. Hij komt in de vruchten van het nieuwe leven tot openbaring, ook bij jonge mensen. Niet altijd in grote, opzienbarende dingen, maar wel in ware dingen.

Hier is ook weer verschil. Toen b.v. Manasse wedergeboren werd in de gevangenis, sprak dat veel meer dan we lezen van Obadja: Ik,

uw knecht nu, vreze de Heere van mijn jonkheid af.

Zo is het met Saulus, die later Paulus genoemd werd. Toen de Heere hem staande hield op de weg naar Damaskus, was dit geen twijfelachtige zaak. Van zijn geestelijke zoon Timotheüs lezen we dergelijke opzienbarende dingen niet. Daar moeten we dus wel rekening mee houden, n.l. dat de weg, die de Heere met een ieder van Zijn kinderen gaat, niet dezelfde is. De bekering van de één is „voor ons oog” krachtadiger dan die van de ander.

Wanneer iemand b.v. nooit in een kroeg geweest is, dan kan hij daar ook nooit uitgehaald worden. Wees ook maar nooit jaloers op mensen, die door de Heere van dergelijke plaatsen zijn vandaan gehaald.

Want een leven „in openbare zonden” is nooit eerbaar. Voor God niet en voor de mensen ook niet. Een ieder, die daarom midden uit de wereld gehaald is, zal er zich ook nooit op beroemen, dat hij of zij zo in de wereld geleefd heeft. Integendeel! Als het recht ligt, dan zal men zich daarvoor schamen en veel meer jaloers zijn op diegenen, die voor al die „openbare zonden” zijn bewaard gebleven.

Een uiterlijk deugdzaam leven is altijd nog aan te bevelen. De Heere Jezus beminde daarom ook de rijke jongeling. Hoewel, het is te kort voor de eeuwigheid.

Daarom schreven we boven: „voor ons oog” wordt de één krachtadiger bekeerd dan de ander. In werkelijkheid is het altijd een krachtige daad Gods, zowel bij de vrome, als ook bij de goddeloze onbekeerde.

Als deze krachtige daad Gods plaats heeft in het leven, als men dus van dood wordt levend gemaakt, zeg: wederom geboren wordt, dan gaan van zulk een mens de ogen open. Het verstand wordt verlicht. Dingen, die men nog nooit gezien heeft, gaat men dan zien. Dingen, die men nog nooit in werkelijkheid begrepen heeft, gaat men dan begrijpen.

Men komt er achter, dat er een God is, Die leeft. Een God waar men mee te doen heeft. Een God waar men niet meer langs heen kan. Men leert Hem kennen in al Zijn deugden. Men leert Hem kennen als een heilig God en als een rechtvaardig God, Die de zonde haat en straft.

Men gaat dan ook de zonde haten en vlieden en men krijgt een begeerte om naar de wil van God te leven. Dit komt, omdat God de liefde in het hart heeft uitgestort. En de liefde denkt geen kwaad. Van God niet en van de naaste ook niet. Wel van zichzelf!

Het is bij de zodanigen heel anders dan bij de uiterlijk vrome mens, die het huis zijner hoop voor de eeuwigheid wil bouwen op al zijn prestaties, zijn doen en laten. Want die denkt geen kwaad van zichzelf. Wel van de naaste en uiteindelijk ook van God. Want men kan het niet verkroppen, dat God, en ook de Heere Jezus, Zich met zondaren bemoeien wil. Denk maar aan de farizeërs. Denk ook aan die oudste zoon, uit de gelijkenis van „de verloren zoon”.

Om het wonder te begrijpen, dat God en Zijn Zoon Jezus Christus Zich met zondaren bemoeien wil, daar moet men een „zondaar” voor zijn. En dan niet in de praat, maar in de beleving. En dat wordt men uiteindelijk alleen door de wet. Want door de wet is de kennis der zonde, Rom. 3 : 20. Zo staat het altijd nog in mijn Bijbel.

De wet gaat dan de zondaar aanklagen, veroordelen. Het ene gebod na het andere wordt hem voor de ogen gesteld. Hij heeft gezondigd met daden, woorden en gedachten. Hij heeft dit gedaan tegen God en de naaste. Wie kan bestaan? Niemand die leeft.

In het hart van een zodanige wordt smart geboren over de zonden. Niet over de gevolgen, maar over de zonden zelf. Ze zijn tegen een goeddoend God bedreven. En dat kan de liefde niet verdragen. Dit kost tranen. Tranen die een droefheid naar God verraden. En die droefheid naar God heeft een onberouwelijke bekering tot zaligheid tot gevolg. Dat is een bekering waar men nooit berouw van krijgt. Deze verschijnselen van het nieuwe leven vinden hun oorzaak in de werking van de Heilige Geest. Een mens komt daar uit zichzelf nooit aan toe.

Bij iemand, die grof in de zonden heeft geleefd, daar zal dat meer naar buiten tot openbaring komen, dat hij veranderd is, dan dat dit het geval is bij een van-huis-uit-nette-oppassende-jongen of meisje. Maar de „nette, brave” krijgt dit evenzeer te beleven. Hij/zij wordt er inwendig aan ontdekt, dat hij/zij niet beter is dan iemand, die midden in de zonden heeft geleefd. Het enige verschil is, dat men voor het uitbreken in de zonde bewaard gebleven is. Maar dat is dan ook alles. De zodanigen zien dan ook niet uit de hoogte neer op hen, die midden in de zonde leven. Want ze moeten belijden, dat ze hetzelfde hart hebben. Zij gevoelen zich alleen nog maar meer schuldig, omdat zij het zoveel beter hebben geweten. Want ze zijn er van kindsbeen af in opgevoed en moeten nu ontdekken, dat ze hun hart nooit wezenlijk aan de Heere hebben gegeven. Al hun vroomheid, waar ze in geleefd hebben en die ze bewust of onbewust etaleerden, worden als wegwerpelijke klederen gezien. Men kan er niet mee voor God verschijnen. Het klaagt alleen maar aan. Men wordt in de praktijk óók een doodarme zondaar voor God, net als degene, die er nooit uitwendig naar geleefd heeft.

Voor een zodanige wordt de Heere Jezus noodzakelijk. Men krijgt Hem nodig voor de schuld, die men hemelhoog ziet oprijzen. Want die moet betaald worden. En zelf heeft men niets. Doch nu is bij de Heere Jezus alles voorhanden. Hij heeft met één offerande een volkomen genoegdoening teweeggebracht. Hij is daarom gepast. Dat wil zeggen: Zulk een alles-betaald-hebbende-Borg-en-Zaligmaker past nu precies bij zulk een doodarme zondaar, die zelf niets heeft om die hemelhoge schuld te voldoen. Men gaat dan tot Hem uit om aan Zijn Borgwerk deel te krijgen door de toepassende werking van de Heilige Geest. Of om het nog anders te zeggen: Men krijgt er dan behoefte aan, dat het werk van Christus wordt toegepast aan het hart. En dat geschiedt door het geloof, hetwelk de Heilige Geest werkt in het hart en dat de Heere Jezus Christus met al Zijn weldaden aanneemt.

Dat zijn geen zaken, die zich aan laten praten. Men kan ze wel aanprijzen. Ja, dat kan men nooit genoeg doen. Maar aan te praten is dit niet. Doch als de Heilige Geest deze dingen in het hart werkt, dan gebeurt dit ook onwonderlijk. Hij, die eerder niet geloven kon, die moet nu geloven. Als de Heilige Geest het werkt, is het onmogelijk om het niet te doen. Dat geloof kan klein zijn. Het kan daarbij ook nog zwak zijn. Het kan heftig bestreden worden. Men kan, als het ware, ook zo weer in het ongeloof terugvallen, zodat de vraag opkomt in het hart: Zou het wel echt geweest zijn, zou ik mij niet bedrogen hebben? Ik vrees, dat ik nog alles mis; en dat het werk geen waarheid is. Dit is allemaal mogelijk. Maar op het moment, dat het geloof beoefend werd, al was het bij wijze van spreken maar vijf minuten, was men zeker van de zaak. Een mens is daarom altijd verzekerd naar die mate, dat hij gelooft (Wisse).

Om „goed” belijdenis van het geloof te kunnen doen, moet van deze dingen toch iets gekend worden. Doch dit geldt niet alleen voor het doen van belijdenis, maar onder alle omstandigheden. Ook als ik geen belijdenis doe, moet ik er iets van kennen, zal het wel zijn, op weg en reis naar de eeuwigheid. Laat men dit toch vooral niet vergeten. Want er zijn er, die, als ze zich bij het doen van belijdenis de eis-des-waren-geloofs gesteld zien, terugtrekken. Men doet het dan maar niet. En dan denkt men heimelijk, dat de zaak daarmee af is. Doch dit is in geen geval waar. Want men is, met eerbied gezegd, van God nooit af. Men kan, als deze eis voorgelegd wordt, er zelfs voor van kerkverband veranderen — gelijk dit ook wel gebeurd is — doch aan het eind komt men dezelfde God tegen, die van Zijn recht om te eisen nooit afstand heeft gedaan. Hij kan dit ook niet. Want dan zou Hij geen onveranderlijk God zijn. Hij zou dan op moeten houden God te zijn. En dat is onmogelijk.

Maar als men nu van dat ware geloof niets heeft, moet men dan maar geen belijdenis

doen? Kan men het dan maar beter laten? Het is dan toch altijd nog maar beter om geen belijdenis te doen dan om een belijdenis te doen, die niet echt is. Hoe moet dat nu?

Ik zou zeggen, jongelui, probeer daar nu zelf eens over te denken. En dan onder biddend opzien tot de Heere. Dan hopen we daar een volgende keer nog even nader op in te gaan.

Ontvangt inmiddels weer de hartelijke groeten van jullie aller vriend

Ds. H. C. v. d. Ent

Velen gebruikten reeds onze

ELEKTROLYT-ZALF „S”

en waren enthousiast over de resultaten. Zij hadden: reumatische pijnen, uitslag, ekzeem, acné (jeugdpuistjes), smet, aambeien, spierverrekkingen, krampen, brand- en schaafwonden, doorliggen, verstuikingen. f 9,80 per pot met gebruiksaanw. plus f 0,60 verzendkosten.

Zo kunt u bestellen. Stort bedrag op giro 1940327 (of geld p. brief) t.n.v.

J. ROSMAN — Bernhardstraat 17 — NIJKERK

HERHAALDE OPROEP

Scheveningen

Het bestuur van de Eben-Haëzerschool, Tesselsestraat 63, vraagt per 1 augustus 1970 een

ONDERWIJZER(ES)

Ned. Herv. (Geref. Bond), Chr. Geref. Kerk of Geref. Gemeente.

Inlichtingen bij en sollicitaties aan het hoofd der school, P. van Dam, Beukstraat 64, 's-Gravenhage. Telef. 070-395625 of 544298 (school).

's-Gravenhage

Gevraagd z.sp.m. aan de Eben-Haëzerschool, Hilversumsestraat 8, telef. 070-639636, een

ONDERWIJZER

waarn. hoofd, voor vast.

Benoeming tot hoofd is t.z.t. niet uitgesloten.

Sollicitanten moeten behoren tot de Geref. Gem. of Chr. Geref. Kerk.

Inlichtingen bij en brieven aan de sekr., dhr. A. Jorna, Gen. Berenschotlaan 161, Rijswijk (Z.H.), telef. 070-985294.

REFORMATORISCH ATHENEUM

Rotterdam-Zuid

AANMELDING

van leerlingen voor de brugklas van het in augustus 1970 aan de Katendrechtse Lagedijk 186 (hoek Bas Jungeriusstraat) te Rotterdam-Zuid te openen atheneum.

Dit atheneum gaat uit van een stichtingsbestuur, waarin samenwerken personen, behorend tot de Nederlandse Hervormde Kerk (Geref. Bond), de Gereformeerde Gemeenten, de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Oud Gereformeerde Gemeenten en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

Aanmeldingen schriftelijk en zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tot 15 mei 1970 bij de rector, Drs. M. Burggraaf, Tollenslaan 141, Waddinxveen (tel. 01828-4231).

Het bestuur

ROTTERDAM-ZUID

Aan het op 1 augustus 1970 aan de Katendrechtse Lagedijk no. 186 te Rotterdam-Zuid te openen

REFORMATORISCHE ATHENEUM

worden gevraagd docenten voor

Nederlands	16 uur
Frans	16 uur
Engels	12 uur
Aardrijkskunde	8 uur
Biologie	8 uur
Lich. Opvoeding	12 uur
Muziek	4 uur
Tekenen	8 uur
Handvaardigheid	8 uur

Kombinaties van vakken zijn mogelijk.

Sollicitanten moeten behoren tot de Ned. Herv. Kerk (Geref. Bond), of tot de Geref. Gemeenten, Chr. Geref. Kerken, Oud Geref. Gemeenten of Geref. Gemeenten in Ned.

Inlichtingen bij de rector, Drs. M. Burggraaf, Tollenslaan 141, Waddinxveen (telef. 01828-4231) of bij de conrector, B. Stolk, Vlasstraat 20, Rijsoord (telef. 01804-6293).

Sollicitaties zo spoedig mogelijk te richten aan de voorzitter van het bestuur, Ds. J. C. Stelwagen, Mijnbouwstraat 10, Delft (telef. 01730-34661).